

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์หนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับประถมศึกษา ที่จัดพิมพ์ครั้งสุดท้ายโดยสำนักพิมพ์เอกชน ระหว่างปี พ.ศ. 2529-2537 ในด้านวัตถุประสงค์ของหนังสือ ลักษณะทางกายภาพ การจัดเนื้อหาสาระ และประเภทของกิจกรรม ตลอดจนการนำหนังสือประกอบการเรียนดังกล่าวไปใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินงานออกเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

ประชากรและตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. หนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับประถมศึกษาที่จัดพิมพ์ครั้งสุดท้ายโดยสำนักพิมพ์เอกชนระหว่างปี พ.ศ. 2529-2537 โดยมีขั้นตอนการเลือกตัวอย่างประชากร ดังนี้

1.1 สืบจากรายชื่อหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และรายชื่อสำนักพิมพ์เอกชนที่จัดพิมพ์ หรือจัดจำหน่ายหนังสือประเภทหนังสือเรียน และหนังสือประกอบการเรียนต่าง ๆ จากห้องสมุดและร้านจำหน่ายหนังสือที่มีชื่อเสียงและรู้จักกันแพร่หลายในกรุงเทพมหานคร คือ ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศึกษภัณฑ์พาณิชย์ ดวงกมล สาธิตา ดอกลีลา สมใจ เมื่อได้รายชื่อหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และรายชื่อสำนักพิมพ์เอกชนแล้ว จึงติดต่อขอรายการหนังสือหรือใบสั่งซื้อหนังสือ

ระดับประถมศึกษาประจำปีการศึกษา 2537 เพื่อนำมาตรวจสอบรายชื่อหนังสือประกอบการเรียนรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

1.2 พิจารณาคัดเลือกหนังสือประกอบการเรียนรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับประถมศึกษา จากรายการหนังสือหรือใบสั่งซื้อหนังสือระดับประถมศึกษาปีการศึกษา 2537 ที่สำนักพิมพ์เอกชนแต่ละแห่งได้จัดทำขึ้น ตามเกณฑ์การคัดเลือกตัวอย่างประจำกร ดังนี้

1.2.1 เป็นหนังสือประกอบการเรียนรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ที่เขียนขึ้นตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 หรือเขียนขึ้นตามแนวหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยพิจารณาจากปกและคำนำของหนังสือ ซึ่งมีความระบุไว้อย่างชัดเจน

1.2.2 เป็นหนังสือประกอบการเรียนรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับประถมศึกษาที่รวบรวมเนื้อหา กิจกรรม แบบฝึกหัด หรือแบบทดสอบเฉพาะกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในชั้นเรียนนั้น ๆ ไว้ภายในเล่มเดียวกัน ทั้งนี้ไม่รวมถึงหนังสือประกอบการเรียนรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่แยกเป็นเล่มย่อยเฉพาะหน่วยใดหน่วยหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือรวมหลายกลุ่มประสบการณ์หรือหลายระดับชั้นไว้ภายในเล่มเดียวกัน

1.2.3 เป็นหนังสือประกอบการเรียนรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับประถมศึกษาที่จัดพิมพ์เป็นเล่มล่าสุดของแต่ละสำนักพิมพ์ และจะต้องมีรายชื่อปรากฏอยู่ในรายการหนังสือ หรือใบสั่งซื้อหนังสือปีการศึกษา 2537 ที่แต่ละสำนักพิมพ์ได้จัดทำขึ้น หากหนังสือเล่มใดที่ไม่ได้ระบุปีที่พิมพ์ไว้อย่างชัดเจน จะใช้วิธีสอบถามปีที่พิมพ์จากสำนักพิมพ์นั้น

เมื่อพิจารณาคัดเลือกหนังสือประกอบเรียนรู้ตามเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นแล้วปรากฏว่ามีสำนักพิมพ์เอกชนที่จัดพิมพ์หนังสือประกอบการเรียนรู้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับประถมศึกษา จำนวน 10 สำนักพิมพ์ คือ ไทยวัฒนาพานิช อักษรเจริญทัศน์ ประสานมิตร ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ เสริมวิทย์บรรณาการ วัฒนาพานิช สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (สำนักพิมพ์

เดอะมาสเตอร์กรุป แมเนจเม้นท์) นิยมวิทยา คลังวิชา ฟิสิกส์เซ็นเตอร์ และ
ได้ประกาศหนังสือประกอบการเรียนระดับประถมศึกษาที่จัดพิมพ์เป็นครั้งสุดท้าย
ของสำนักพิมพ์ดังกล่าว ซึ่งเป็นหนังสือประกอบการเรียนที่จัดพิมพ์ขึ้นระหว่าง
ปี พ.ศ. 2529-2537 จำนวน 50 เล่ม ดังรายละเอียดตามตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ประกาศหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
จำแนกตามสำนักพิมพ์

ลำดับ ที่	สำนักพิมพ์	ชั้นเรียน						จำนวน เล่ม
		ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	
1	ไทยวัฒนาพานิช	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	6เล่ม
2	อักษรเจริญทัศน์	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	6เล่ม
3	ประสานมิตร	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	6เล่ม
4	ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	6เล่ม
5	เสริมวิทย์บรรณาการ	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	6เล่ม
6	วัฒนาพานิช	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	6เล่ม
7	สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	-	-	4เล่ม
8	นิยมวิทยา	1เล่ม	-	-	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	4เล่ม
9	คลังวิชา	1เล่ม	1เล่ม	-	-	-	-	2เล่ม
10	ฟิสิกส์เซ็นเตอร์	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	1เล่ม	-	-	4เล่ม
รวมจำนวนเล่ม		10เล่ม	9เล่ม	8เล่ม	9เล่ม	7เล่ม	7เล่ม	50เล่ม

หมายเหตุ เครื่องหมาย "-" หมายถึง หนังสือประกอบการเรียนในชั้นนั้น ๆ
ยังไม่มีกรนำออกมาจำหน่าย เนื่องจากทางสำนักพิมพ์ไม่ได้จัดทำ
หรืออยู่ในช่วงของการดำเนินการจัดทำ

2. ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร และใช้หนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างประชากรโดยใช้วิธีสุ่มหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 การเลือกเขต โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร จัดแบ่งเขตการศึกษาได้ 36 เขต ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากร้อยละ 25 ของจำนวนเขตทั้งหมด ได้เขตที่สุ่มมา 9 เขต เขตดุสิตมี 19 โรงเรียน เขตห้วยขวางมี 18 โรงเรียน เขตบางรักมี 16 โรงเรียน เขตจตุจักรมี 17 โรงเรียน เขตคลองเตยมี 23 โรงเรียน เขตบางพลัดมี 14 โรงเรียน เขตบางกอกใหญ่มี 10 โรงเรียน เขตพระโขนงมี 11 โรงเรียน และเขตบางกะปิมี 15 โรงเรียน รวมจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 145 โรงเรียน

2.2 การเลือกโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2537 โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากร้อยละ 25 ของจำนวนโรงเรียนในแต่ละเขตทั้ง 9 เขต ได้จำนวนโรงเรียนที่สุ่มมา 38 โรงเรียน (ดังรายชื่อในภาคผนวก ค)

2.3 ตัวอย่างประชากรครูที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปใช้ ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ซึ่งสุ่มแบบเจาะจง ครูชั้นละ 1 คน จากโรงเรียนที่สุ่มมาทั้ง 38 โรงเรียน ได้ตัวอย่างประชากรครูผู้สอนที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามโรงเรียนละ 6 คน รวมทั้งสิ้น 228 คน

2.4 ตัวอย่างประชากรครูที่ใช้ในการสังเกตการนำหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปใช้ประกอบการสอน ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ใช้วิธีสุ่ม

ตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ครูจากโรงเรียนในข้อ 2.3 ที่ใช้หนังสือประกอบการเรียน ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตครบทุกชั้น จำนวน 2 โรงเรียน โดยแยกตามชั้นเรียน ชั้นละ 1 คน จะได้ตัวอย่างประชากร ครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการสังเกต โรงเรียนละ 6 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน ซึ่งเป็นครูในชุดเดียวกันกับครูที่เป็นตัวอย่างประชากรตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ตารางวิเคราะห์หนังสือประกอบการเรียน จำนวน 1 ชุด
2. แบบสอบถามการนำหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปใช้ของครูผู้สอน จำนวน 1 ชุด
3. แบบสังเกตการนำหนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู จำนวน 1 ชุด

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีลำดับขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ตารางวิเคราะห์หนังสือประกอบการเรียน มีรายละเอียดและขั้นตอนในการสร้างดังต่อไปนี้
  - 1.1 ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และคำอธิบายรายวิชาของกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต รวมทั้งหนังสือ เอกสาร วิทยานิพนธ์และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์หนังสือ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตและรายละเอียดในการสร้างตารางวิเคราะห์หนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
  - 1.2 กำหนดโครงสร้างของตารางวิเคราะห์ ขอบเขตและรายละเอียดในการวิเคราะห์หนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริม

ประสบการณ์ชีวิต

1.3 สร้างตารางวิเคราะห์หนังสือประกอบการเรียนในกลุ่ม
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ และประยุกต์
หลักเกณฑ์ของนักวิชาการชาวไทยและต่างประเทศ เช่น

ริญจวน อินทรกำแหง (2520)

ฉวีลักษณ์ บุญยกาญจน์ (2523)

โกวิท ประวาลพฤษ์ (2525)

ลาวัณย์ วิทยาวุฒิกุล และ ปราณี โพธิ์สุข (2526)

วารีย์ ถิระจิตร (2531)

Arthur S.Nichols and Anna Ochor (1971)

Carl B.Smith and Others (1978)

Meredith D. Gall (1981)

National Council of Education Research
and Training (1970)

โดยกำหนดขอบเขตและหัวข้อของตารางวิเคราะห์เป็น
4 ด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ด้านวัตถุประสงค์ของหนังสือ หมายถึง วัตถุประสงค์
ในการจัดทำหนังสือประกอบการเรียนเล่มนั้น ๆ โดยพิจารณาจากข้อความที่ระบุ
ไว้ในคำนำว่าหนังสือเล่มนั้น ๆ ต้องการให้ใครใช้ และใช้อย่างไร

2. ด้านลักษณะทางกายภาพ หมายถึง การจัดรูปเล่ม
และการพิมพ์ ประกอบด้วย

2.1 ลักษณะเบื้องต้นของหนังสือ ได้แก่ ผู้แต่ง
คุณวุฒิของผู้แต่ง สำนักพิมพ์ ครั้งที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ และราคาหนังสือ

2.2 รูปเล่ม ได้แก่ ลักษณะรูปร่าง ขนาด และ
ความหนาของหนังสือ

2.3 การเข้าเล่ม ได้แก่ การเย็บเล่มหนังสือ
เช่น เย็บกลางหรือเย็บนอก เย็บสันติดปก ใสสันทากาว และเย็บด้ายหรือเย็บกั

2.4 ปก ได้แก่ ลักษณะของกระดาษปก สีสีนของปกและความแข็งแรงทนทานของปก

2.5 กระดาษเนื้อใน ได้แก่ กระดาษปรีฟกระดาษปอนด์

2.6 คำนำ ได้แก่ ส่วนที่ผู้แต่งหรือผู้เรียบเรียงอธิบายถึงสาเหตุการเขียนความมุ่งหมายในการเขียน สำระสำคัญ ขอบเขตของเนื้อหา และวิธีการใช้หนังสือ

2.7 สารบัญ ได้แก่ ส่วนที่จะช่วยให้ทราบเนื้อหาในหนังสือ นั้น ๆ โดยจะแสดงรายละเอียดต่าง ๆ เช่น แสดงบทหรือหัวข้อใหญ่ หัวข้อรอง หัวข้อย่อย และรายละเอียดอื่น ๆ

2.8 ตัวอักษร ได้แก่ สีของตัวอักษร ความคมชัดของตัวอักษร และขนาดของตัวอักษร

2.9 การจัดรูปหน้า ได้แก่ การเว้นช่องว่างขอบด้านบน ขอบด้านล่าง ขอบด้านนอกและขอบด้านใน

2.10 ภาพประกอบ ได้แก่ ลักษณะของภาพประกอบ จำนวนของภาพประกอบ และความชัดเจนของภาพประกอบ

2.11 บรรณานุกรม ได้แก่ ส่วนที่อยู่ท้ายบทหรือท้ายเล่ม โดยพิจารณาว่าหนังสือแต่ละเล่มมีบรรณานุกรมหรือไม่

3. ด้านการจัดเนื้อหาสาระ หมายถึง การจัดเนื้อหาวิชาและการนำเสนอเนื้อหาต่าง ๆ ในหนังสือ ประกอบด้วย

3.1 หัวข้อเนื้อหาตรงตามคำอธิบายในหลักสูตร

3.2 การเรียงลำดับหัวข้อเนื้อหา ได้แก่ การเรียงลำดับหัวข้อเนื้อหาในหนังสือตรงตามคำอธิบายในหลักสูตร

3.3 การเกริ่นนำเนื้อหา ได้แก่ มีการกล่าวถึงประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ หรือการจัดประสบการณ์ใหม่เพื่อวางพื้นฐานความรู้ความเข้าใจ และเชื่อมโยงเนื้อหาให้ต่อเนื่องกันให้แก่ผู้เรียนหรือไม่

3.4 การอธิบายเพิ่มเติม ได้แก่ มีการให้คำ

จำกัดความ การอธิบายคำศัพท์ การให้เหตุผล หรือให้ข้อมูลในรายละเอียดเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้นหรือไม่

3.5 การยกตัวอย่างประกอบ ได้แก่ มีการยก

เหตุการณ์หรือเรื่องราวที่คล้ายคลึงกันเพื่อเปรียบเทียบ การใช้อุปมาอุปไมย การใช้ นิทาน บทสนทนา เป็นต้น หรือไม่

3.6 การสรุปบทเรียน ได้แก่ มีการจับประเด็นสำคัญของ

เรื่องหรือสรุปความเมื่อจบเรื่องหรือไม่

4. ด้านประเภทของกิจกรรม หมายถึง ประเภทของ

กิจกรรมที่เสนอแนะไว้ในหนังสือเพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและ เกิดทักษะ เช่น การสนทนา การเล่นเกม การประกวด แข่งขัน การจัดนิทรรศการ การทดลอง เป็นต้น

1.4 นำขอบเขต รายละเอียดของการวิเคราะห์และตาราง

วิเคราะห์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา

1.5 ผู้วิจัยทดลองวิเคราะห์หนังสือกลุ่มตัวอย่างจำนวน 4 เล่ม

เล่มละ 1 หน่วย ตามหัวข้อในตารางวิเคราะห์ที่สร้างขึ้น เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความตรงของการวิเคราะห์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การวิเคราะห์ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. แบบสอบถามของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับ

การนำหนังสือประกอบการเรียนไปใช้ประกอบการเรียนการสอน มีขั้นตอนในการ สร้างดังนี้

2.1 ศึกษาต้นฉบับเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กับหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต การจัดการเรียนการสอนกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และการใช้หนังสือประกอบการเรียนการสอน เพื่อ เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 รวบรวมข้อมูลที่ได้นำมาสร้างแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็น

แบบกำหนดคำตอบให้เลือก (Check List) และคำถามปลายเปิด (Opened

Form) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก มีจำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการนำหนังสือประกอบการเรียนไปใช้ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก และคำถามปลายเปิด มีจำนวน 24 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการจัดหาหนังสือประกอบการเรียน
จำนวน 6 ข้อ
- 2) ด้านใช้หนังสือประกอบการเรียน
จำนวน 10 ข้อ
- 3) ด้านปัญหาและอุปสรรคในการใช้หนังสือ
ประกอบการเรียน จำนวน 5 ข้อ
- 4) ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้หนังสือประกอบการเรียน จำนวน 5 ข้อ

2.3 นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง และความครอบคลุมในด้านเนื้อหา ส่วนนภาษาเพื่อนำข้อ เสนอแนะ มาปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปทดลองใช้กับครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร จำนวน 30 คน

2.5 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้แบบสอบถามมาปรับปรุงสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

3. แบบสังเกตการนำหนังสือประกอบการเรียนไปใช้ของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

3.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กลุ่ม

สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และรูปแบบการสังเกตการสอนของครู จากหนังสือ เอกสาร วารสาร หลักสูตร แผนการสอน และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อ เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสังเกต

3.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสังเกตการนำหนังสือประกอบการเรียน ไปใช้ของครูผู้สอนในชั้นเรียน โดยแบบสังเกตนี้จะครอบคลุมในด้านการนำ หนังสือประกอบการเรียนไปใช้ และวิธีการใช้หนังสือประกอบการเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยทางซ้ายมือเป็น พฤติกรรมต่าง ๆ ที่คาดว่าครูจะปฏิบัติ จำนวน 23 ข้อ ซึ่งข้อสุดท้ายของทุกเรื่อง จะระบุพฤติกรรมอื่น ๆ เพิ่มเติม ในกรณีที่ครูปฏิบัติแต่ไม่ได้กำหนดไว้ในเครื่องมือ ทางขวามือเป็นจำนวนครั้งที่สังเกตจำนวน 2 ครั้ง ในการสังเกตจะทำการสังเกต อย่างต่อเนื่องจนจบหนึ่งหน่วยการเรียน ผู้สังเกตจะบันทึกพฤติกรรมโดยทำ เครื่องหมาย / ลงในช่องตามจำนวนครั้งที่สังเกตโดยไม่คำนึงถึงความถี่

3.3 ผู้วิจัยหาความตรงของแบบสังเกตโดยนำแบบสังเกตที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 ท่าน ตรวจสอบเพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข แบบสังเกตให้สามารถสังเกตได้ครอบคลุมจุดประสงค์ของการวิจัยมากที่สุด

3.4 ผู้วิจัยหาความเที่ยงของแบบสังเกต โดยผู้วิจัยและผู้ช่วย วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตร่วมกันทำความเข้าใจแบบ สังเกตที่สร้างขึ้นในแต่ละข้อให้เข้าใจตรงกัน แล้วนำแบบสังเกตไปทดลองสังเกต พฤติกรรมการใช้หนังสือประกอบการเรียนเพื่อประกอบการเรียนการสอนใน ห้องเรียนของครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครที่ไม่ใช่ตัวอย่าง ประชากร จำนวน 6 คน โดยบันทึกความถี่ของรายการพฤติกรรมและนำผลที่ได้ มาหาความเที่ยงของการสังเกตด้วยการพิจารณาสัดส่วนของความสอดคล้องในการ สังเกตได้ตรงกันของผู้สังเกตทั้ง 2 คน โดยเฉลี่ย ร้อยละ 91.66

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละประเภท โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์หนังสือประกอบการเรียน

1.1 ผู้วิจัยวิเคราะห์หนังสือประกอบการเรียนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับประถมศึกษา จำนวน 50 เล่ม ด้วยตนเองภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยอ่านหนังสือทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยแต่ละเล่ม เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของหนังสือ ด้านวัตถุประสงค์ของหนังสือ ลักษณะทางกายภาพ การจัดเนื้อหาสาระ และประเภทของกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยอ่านหนังสือแต่ละเล่มอย่างละเอียด เพื่อวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของหนังสือ ลักษณะทางกายภาพ การจัดเนื้อหาสาระ และประเภทของกิจกรรม ตามขอบเขตที่กำหนดขึ้น ดังนี้

การวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของหนังสือ โดยวิเคราะห์ข้อความที่ระบุถึงวัตถุประสงค์ของหนังสือแต่ละเล่มในคำนำ

การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพ โดยวิเคราะห์ลักษณะเบื้องต้นของหนังสือ รูปเล่ม การเข้าเล่ม ปก กระดาษ เนื้อใน คำนำ สารบัญ ตัวอักษร การจัดรูปหน้า ภาพประกอบ บรรณานุกรม ว่าหนังสือแต่ละเล่มมีลักษณะทางกายภาพตามหัวข้อดังกล่าวหรือไม่อย่างไร

การวิเคราะห์การจัดเนื้อหาสาระ โดยวิเคราะห์หัวข้อเนื้อหา การเรียงลำดับหัวข้อเนื้อหา การเกริ่นนำเนื้อหา การอธิบายเพิ่มเติม การยกตัวอย่างประกอบ และการสรุปบทเรียน ว่าหนังสือแต่ละเล่มมีการจัดเนื้อหาสาระ ตามหัวข้อดังกล่าวหรือไม่อย่างไร

การวิเคราะห์ประเภทของกิจกรรม โดยวิเคราะห์ความหลากหลายของประเภทของกิจกรรมในหนังสือแต่ละเล่ม

ผู้วิจัยบันทึกผลการวิเคราะห์ลงในตารางวิเคราะห์ตามหัวข้อที่กำหนดไว้โดยการบันทึกข้อความเป็นความเรียง แล้วนำข้อความนั้นมาสรุปเพื่อบันทึกเป็นรอยคะแนนอีกครั้งโดยไม่นับความถี่ของข้อความที่ซ้ำกันลงในตารางวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งได้ผ่านการตรวจแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิเรียบร้อยแล้ว

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยอ่านหนังสือที่เป็นตัวอย่างประชากรแต่ละเล่มอย่างละเอียดอีกครั้ง เพื่อทบทวนข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

2.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย ส่งไปยังผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่โรงเรียนที่ได้สุ่มตัวอย่างไว้ เพื่อแจ้งให้ทราบขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งนัดหมายวัน เวลาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและขอรับคืนด้วยตนเองและทางไปรษณีย์โดยแบบสอบถามที่แจกไปทั้งสิ้น 228 ชุด ได้รับคืนและสามารถนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 200 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.72 ของจำนวนแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกต

3.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่และครูโรงเรียนที่ได้สุ่มตัวอย่างไว้ 2 โรงเรียน เพื่อแจ้งให้ทราบและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมทั้งนัดหมายวัน เวลาเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสังเกต ไปเก็บรวบรวมข้อมูลยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามวัน และเวลาที่ได้นัดหมายไว้ โดยผู้วิจัยเข้าสังเกตการณ์หนังสือประกอบการเรียนไปใช้ของครูผู้สอนในชั้นเรียนขณะดำเนินการสอนโดยใช้การสังเกตแบบ Accidental สังเกตจนจบกระบวนการสอน ซึ่งใช้เวลาครั้งละประมาณ 40-60 นาที สังเกตชั้นเรียนละ 1 คน รวม 12 คน คนละ 2 ครั้ง

รวม 24 ครั้ง โดยใช้เทปบันทึกเสียงประกอบการสังเกตทุกครั้งและนำมา
ตรวจสอบหลังการบันทึกการสังเกต เพื่อให้การสังเกตถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
การบันทึกข้อมูล ในการสังเกตการสอนแต่ละครั้ง ผู้วิจัยบันทึกข้อมูล
เฉพาะพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยไม่นับความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นซ้ำกันเมื่อสังเกต
ครบ 2 ครั้ง นำผลบันทึกมาประมวลว่าพฤติกรรมใดที่ครูปฏิบัติและพฤติกรรมใดที่
ครูไม่ปฏิบัติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปอภิปรายผล

1. ข้อมูลจากการวิเคราะห์หนึ่งสัปดาห์ประกอบการเรียนนำมาสรุป
ประเด็นสำคัญ
2. ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสังเกตที่เป็นแบบกำหนดคำตอบให้
เลือกและแบบตรวจสอบรายการ (Check List) นำมาแจกแจงความถี่และ
หาค่าร้อยละ
3. ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดที่เป็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
นำมาสรุป และเรียงลำดับจากข้อมูลที่มีผู้เสนอมากที่สุด ไปหาข้อมูลที่มีผู้เสนอ
น้อยที่สุด
4. นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
5. สรุป อภิปรายผล และเสนอแนะ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ

สูตรหาค่าร้อยละ

$$P = \frac{n \times 100}{N}$$

N

P = ค่าร้อยละ

n = จำนวนที่ได้

N = จำนวนทั้งหมด

(ประกอบ กรรณสูต, 2535)